

Blažek se zbavil nepohodlného oznamovatele. Fiala by mu měl udělit druhou žlutou kartu

29.11.2023 - | Transparency International ČR

Insolvence zahrnují mimo jiné řešení miliardových pohledávek zkrachovalých společností.

Jedná se o velmi lukrativní byznys, který zajímá celou řadu soukromých vlivových skupin. Informace o kauze přinesli investigativní novináři zpravodajského serveru Seznam Zprávy Adéla Jelínková a Lukáš Valášek. Podnět má nyní prošetřit paradoxně samo ministerstvo, které vede Pavel Blažek.

Ministerstvo spravedlnosti je totiž dle nového zákona o ochraně oznamovatelů, který vstoupil v platnost 1. srpna 2023 a vychází z evropské směrnice, v roli ústředního orgánu. Podstatným nedostatkem zákona je také to, že nechrání anonymní podání.

„Ukazuje se znovu slabina systému, na kterou jsme jako TI při přípravě zákona dlouhodobě poukazovali: že ministerstvo může prošetřovat samo sebe. Mohla by nastat i absurdní situace, kdy se sám prošetřovatel stane oznamovatelem, když na něj bude vyvíjen nezákonný nátlak ze strany politického vedení,“ vysvětluje právník a člen správní rady Transparency International (TI) Petr Leyer.

Příkladem dobré praxe může být Slovensko, kde funguje nezávislý Úřad na ochranu oznamovatelů, který se prošetřování tamních podnětů věnuje. V jeho čele stojí nezávislá šéfka a odbornice, která umí čelit politickým tlakům.

„Mám za to, že je ohrožena důvěra v nezávislost vyšetřování. Politické vedení má jasno, ale příslušný úředník má za těchto okolností nezávisle vyšetřovat? Chtě nechtě už je nyní pod politickým a společenským tlakem,“ dodává Petr Leyer ke komunikaci Pavla Blažka a Ministerstva spravedlnosti na síti X (dříve Twitter).

Vážený pane @JanHrebejk, v době šetření věci bych nijak mediálně vystupovat neměl. @SpravedlnostCZ ale vydalo v týdnu několik tiskových zpráv, z nichž se mj. dozvíte, že oznámení pana Benýška neobsahuje nic o korupci, že jen zmiňuje svá podezření s nakládáním se zkušebními testy... <https://t.co/EiP69KQMeX>

— Pavel Blažek (@blazek_p) November 25, 2023

Vláda Petra Fialy (ODS) se mezitím usnesla o nové systemizaci státní správy, která se dotkne i postu Jana Benýška na Ministerstvu spravedlnosti. Hlavním důvodem pro změny je údajná snaha šetřit výdaje v rámci státního rozpočtu a dále také analýza poradenské společnosti EY Česká republika.

„Systemizace dotýkající se Insolvenčního odboru Ministerstva spravedlnosti může vzhledem k okolnostem být odvetným opatřením vůči oznamovateli a nový zákon o ochraně oznamovatelů nabízí možnosti, jak se proti tomu bránit,“ objasňuje Jan Dupák, vedoucí právník TI.

Dodejme, že systemizace byly i za předchozích vlád a vždy byly záminkou pro propouštění úředníků, které vládnoucí garnitura nechtěla mít ve službě. V tomto konkrétním případě ale vznikly na

ministerstvu dvě nové pozice oproti jedné Benýškově zrušené. Ani analýza agend, kterou si resort spravedlnosti nechal zpracovat společností EY Česká republika, žádné doporučení o zrušení Insolvenčního odboru neobsahuje.

Blažkovo setrvání ve vládě je neobhajitelné

Ministr Blažek si vyřizuje účty s nepohodlným oznamovatelem, který se rozhodl upozornit na možné nekalosti dotýkající se jeho blízkého spolupracovníka na jím vedeném ministerstvu. Nad to se rozhodl jít proti zákonu o ochraně oznamovatelů, jehož garantem je právě jeho vlastní ministerstvo.

„Opakuje se scénář z kauzy brněnských bytů, kdy ministr Blažek opět vystupuje ve prospěch svých stranických kolegů a vytváří tlak na své podřízené, kteří mají podnět nezávisle prošetřit. Ministr Blažek tak porušil svůj slib, že do kauz svých spolustraníků nebude zasahovat, a proto má následovat jeho odvolání z funkce,“ apeluje ředitel TI Ondřej Kopečný.

Bez aktivního zásahu je stále ohrožena nezávislost justice v Česku a hrubě podkopáván právní stát. Ministerstvo spravedlnosti s Pavlem Blažkem v čele opakovaně odůvodňuje změny na pracovišti na základě neexistujících analýz a podkladů. Tak tomu bylo již v případě restrukturalizace vedení Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, které dozoruje vyšetřování případu kupčení s městským majetkem v Brně.

V něm figurují jak blízcí spolupracovníci a spolustraníci ministra Blažka, tak i dle mediální zdrojů on sám jako prověřovaný. Blažkův enormní zájem o informace z vyšetřování ho dovedl až k jeho bezprecedentnímu střetu zájmů.

Proto Transparency International (TI) nadále vyzývá zástupce vládní pětikoalice Petra Fialu (ODS), Ivana Bartoše (Piráti), Markétu Pekarovou Adamovou (TOP 09), Marianu Jurečku (KDU-ČSL) a Víta Rakušana (STAN) k odvolání Pavla Blažka z pozice ministra spravedlnosti.

Ochrana oznamovatelů je klíčem k otevření závažných kauz

TI se bude nadále usilovně věnovat problematice ochrany oznamovatelů. Roky jsme jako nevládní protikorupční organizace lobbovali za jejich legislativní ochranu. Se samotnými oznamovateli také dlouhodobě spolupracujeme, protože jsou klíčovými aktéry v odhalování protiprávního jednání a nekalostí, například v případech korupce, ekologických katastrof či pochybení dopadající na zdraví lidí.

Proto mimo jiné aktivně sledujeme ve spolupráci s protikorupční organizací Oživení další kauzu odehrávající se tentokrát na Ministerstvu dopravy vedené Martinem Kupkou (ODS) týkající se zrušení Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře.

Projekty a kauzy: Střet zájmů Pavla Blažka

<https://www.transparency.cz/blazek-se-zbavil-nepohodlného-oznamovatele-fiala-by-mu-mel-udelit-druhou-zlutou-kartu>